

Velkommen til digital faglunsj:

**Helsefremmende og utadrettet
arbeid i den offentlige
tannhelsetjenesten**

Arbeidsgruppe for oral helse

Folkehelseforeningen

Folkehelseforeningen.no

Folkehelsekonferansen

Stiftelsen DAM

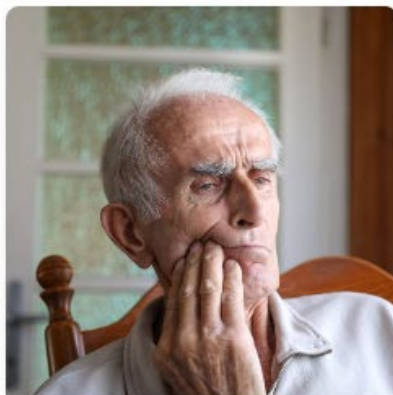
Folkehelseforeningen Ung

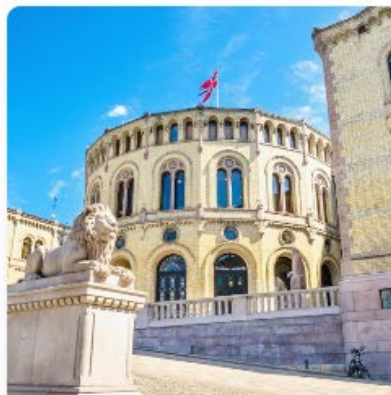
Bevegelsesglede

Matsystemet

Oral helse

Politikk for bedre folkehelse -
Folkehelseforum

Psykisk helse og livskvalitet

Dagens tema:

Hvordan kan vi styrke
helsefremmende og
utadrettet arbeid –
hva betyr det i praksis?

Bakgrunn og mål for satsingen

- Vegard Nilsen, tidligere direktør for folkehelse

Hvordan arbeidet er forankret i klinikkledergruppa og nøkkelfaktorer i oppstarten

- Gunhild Båtnes Lislevand, folkehelserådgiver.

Erfaringer fra 50/50-modellen

- Camilla Charlotte Vian Gulliksen
-

Tannhelsetjenesten
i Agder

Helsefremmende og utadrettet innsats i tannhelsetjenesten i Agder

Digital lunsj 6.januar 2026

Tannhelsetjenesten
i Agder

Legene nektet eierskap til problemet
Andre sitt ansvar – legene gir fra seg makten

Bilder fra unsplash

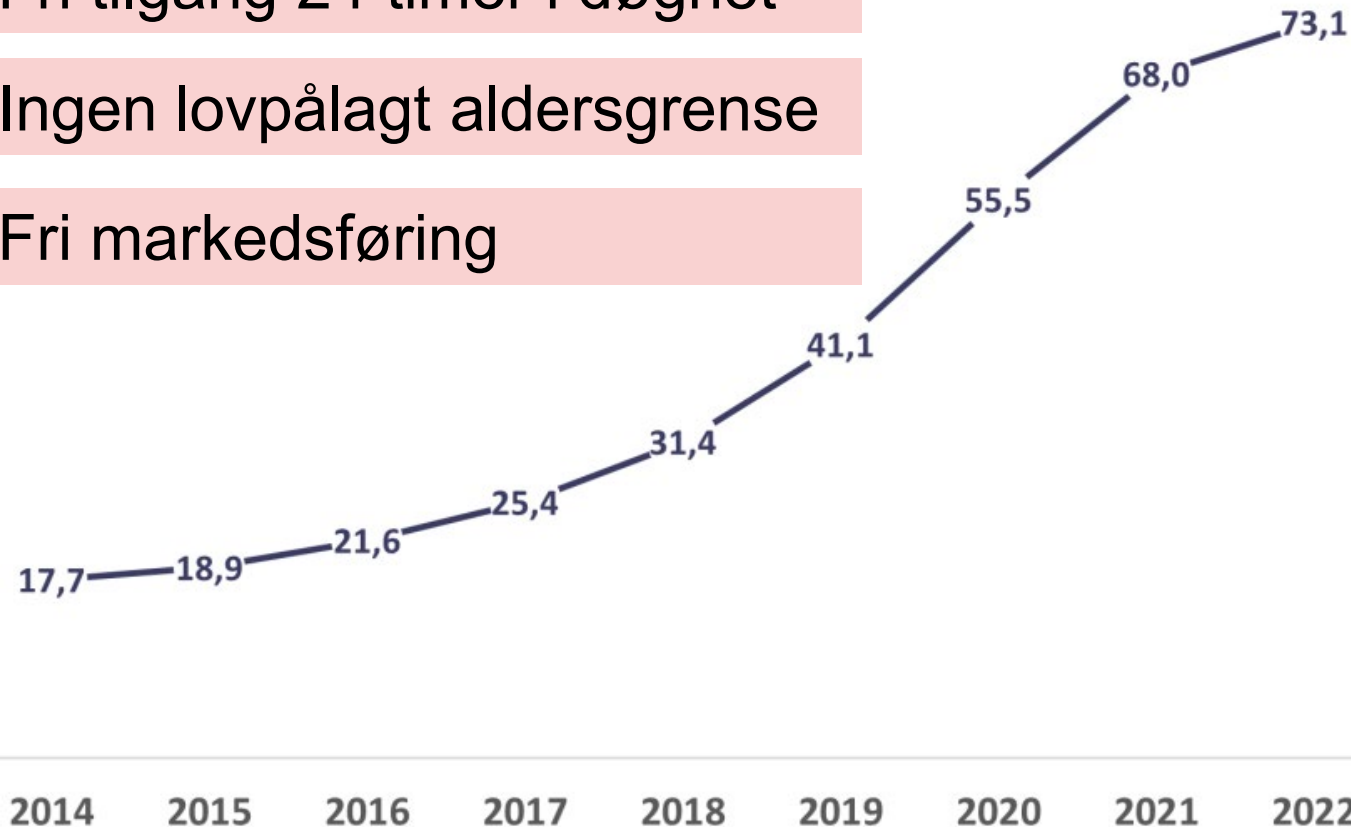
Helsepersonell som ikke “eier” viktige forutsetninger for god helse?
Andre sitt ansvar – helsepersonell gir fra seg makten

Salget av energidrikker i Norge fra 2014 til 2022 (millioner liter)

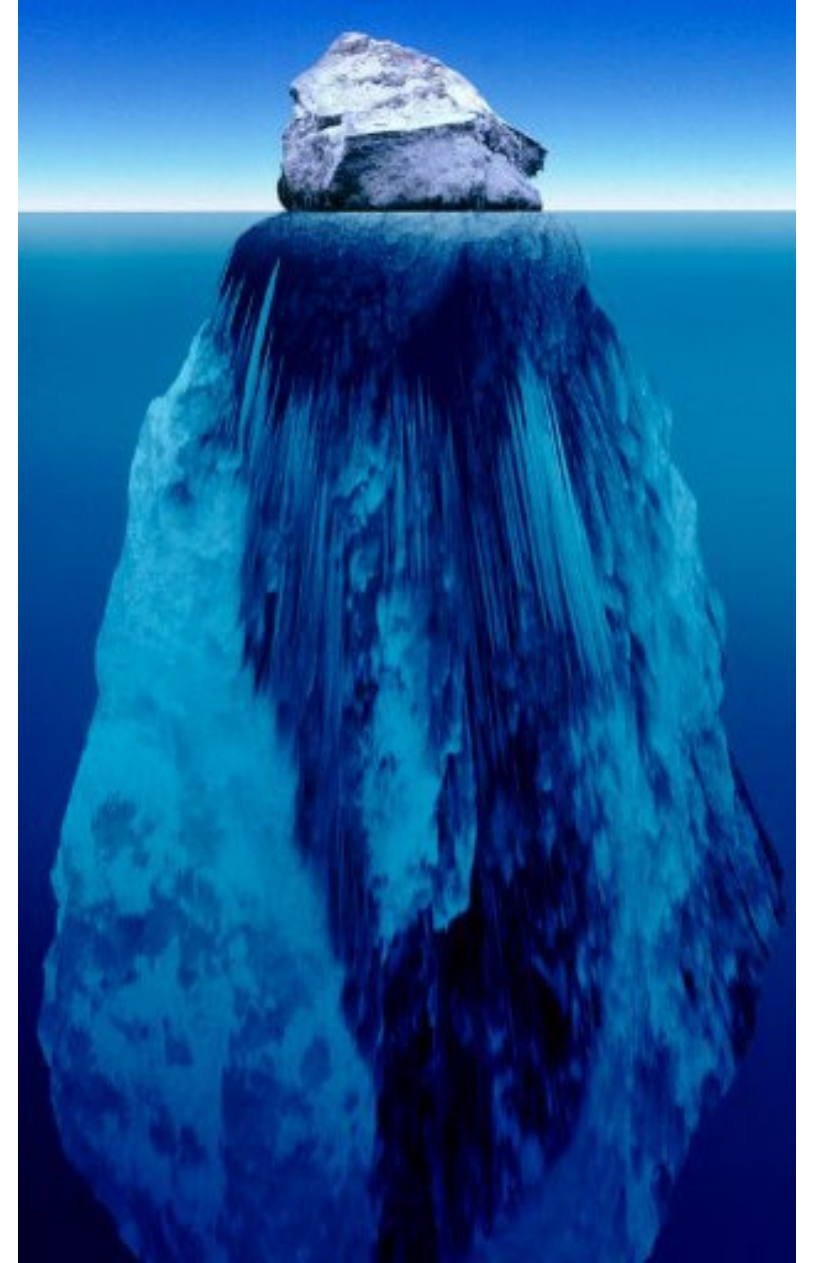
Fri tilgang 24 timer i døgnet

Ingen lovpålagt aldersgrense

Fri markedsføring

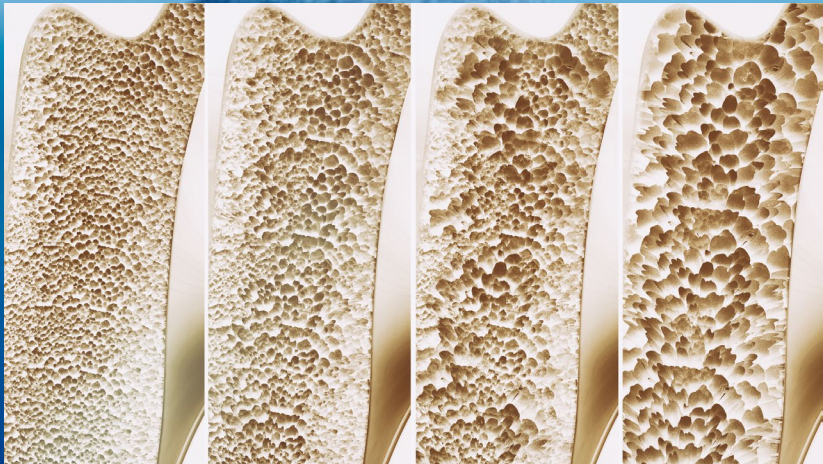
Drivhus- og isfjellmetaforen

Fokus hvor?

87%

- Inaktivitet ☹️
- Ernæring ☹️
- Alkohol ☹️
- Tobakk 😊

Hendelser

Drivkrefter

Mønstre

Strukturer

Tannhelsetjenesten
i Agder

Tannhelsetjenesten
i Agder

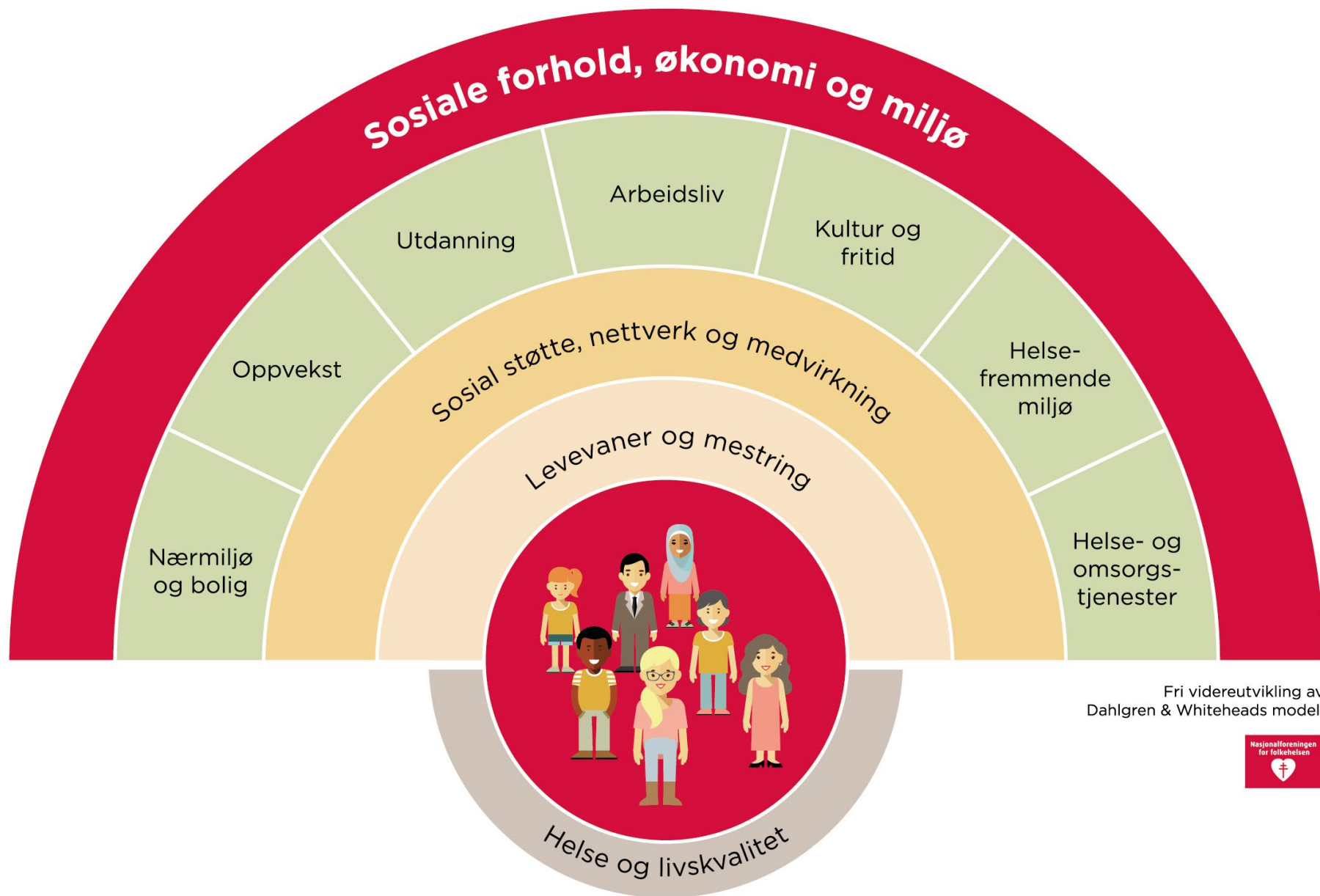
Torunn Kristoffersen og Heidi Sørvig med stettglass i butikken i Henrik Wergelands gate. Enn så lenge er det vann i glasset. FOTO: JACOB J. BUCHARD

Vil ha øl og vin i klesbutikker, hos frisører og i sykkelverksteder

fester etter stengetid, kan kommunen som i dag fortsatt innvilge skjenkebevilling, heter det fra administrasjonen.

Endelig vedtak kommer i bystyret 18. september, og da vil det vise seg om næringslivet får gehør. Amalie Gunnufsen (H) sier at forslaget ikke er gruppebehandlet ennå, men at hun selv er positiv.

– Det er fint at det serveres alkohol på skjenkesteder, men å se på en løsning som kan gjøre det

Fri videreutvikling av
Dahlgren & Whiteheads modell

Tannhelsetjenesten
i Agder

Vi vet hvordan vi kan endre folks adferd

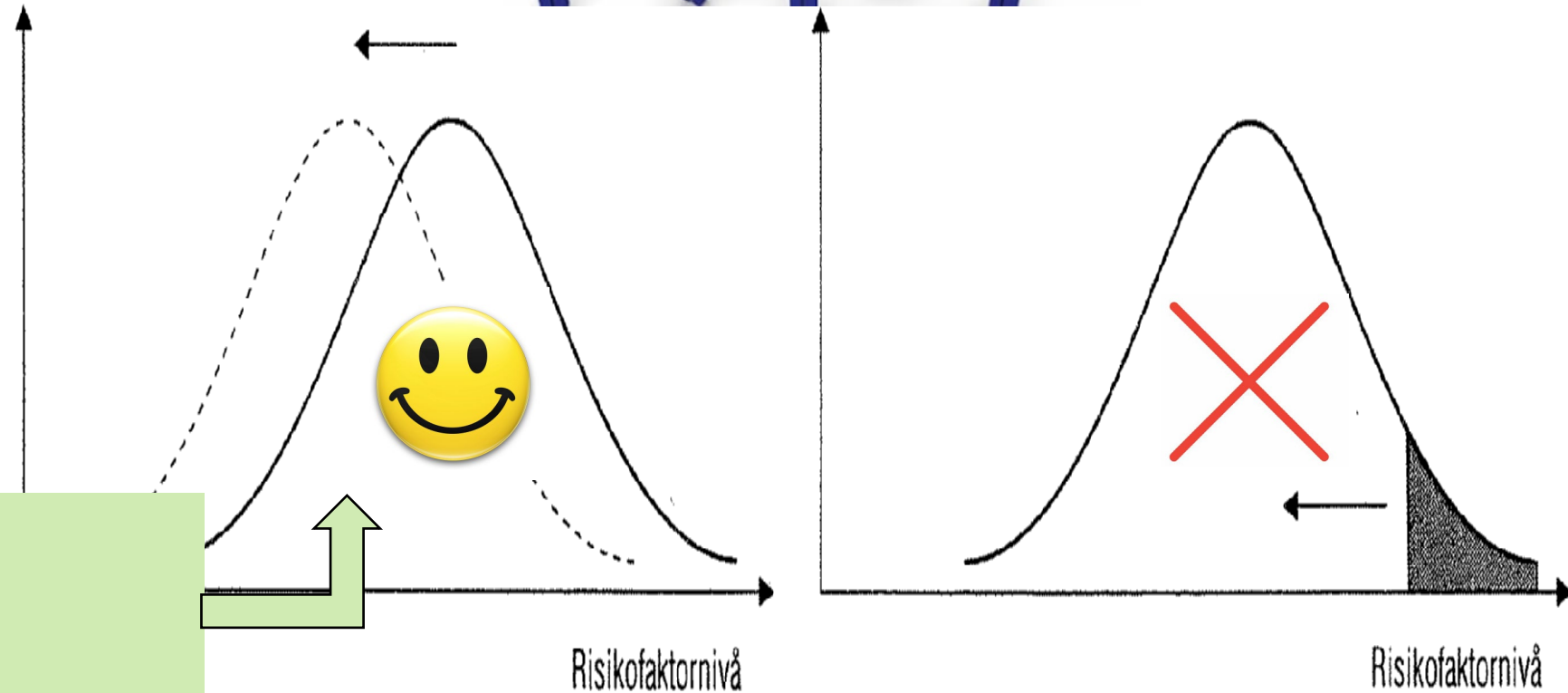
Helsekompetanse er svaret mener mange

Så hva bør vi gjøre?

Vi vet hva
som gir
mest effekt

Individets frihet?
«Vennlig dulting?»

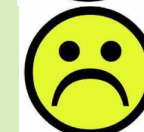
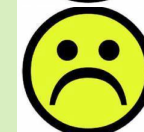
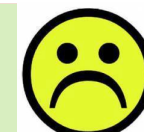
Eksempel barnehage

Mer vennlig dulting mot NCD

Inaktivitet
Ernæring
Alkohol
Tobakk

Politisk vilje og mot er det som trengs

Økt helsefremming i tannhelsetjenesten Agder FK

- Virksomhetsleder i 2022 ville ha mer utadrettet forebygging
 - Er dere med på dette? De som tiet samtykket – ingen stor entusiasme
- Ansatte en folkehelserådgiver i staben – som ble ansatt våren 2023
 - Heller ikke det ble bejublet
 - Hva gjør du hvis dette ikke blir vellykket spurte en klinikkleder
 - Det blir Vegards problem var svaret
- 4 tannpleiere som jobber 50/50 fra 1. januar 2025

Systematisk arbeid med helsefremmende og utadrettet innsats i tannhelsetjenesten i Agder

1. Innledning
2. Forankring og mandat
3. Kartlegging og behovsanalyse
4. Samarbeid og nettverksbygging
5. Kompetanseheving og faglig støtte
6. Utvikling av undervisningsopplegg og materiell
7. Implementering og videre arbeid
8. Erfaringer så langt
9. Oppsummering

"50/50" tannpleiere

- Ønske om å dreie mer ressursbruk vekk fra klinisk arbeid til
- Mer systematikk i utadrettet og oppsøkende arbeid
- 50 % av stilling "låst" til utadrettet og oppsøkende. 50 % inne på klinikk

Viktige prinsipper i helsefremmende arbeid

Prinsipp	Forklaring
Deltagelse	Mennesker skal involveres i beslutninger som angår deres helse
Empowerment	Styrke individers og gruppers evne til å ta kontroll over eget liv og helse
Likhet og rettferdighet	Redusere sosiale helseforskjeller og sikre like muligheter
Helhetlig tilnærming	Helse sees i sammenheng med sosiale, økonomiske og miljømessige faktorer
Tverrfaglig samarbeid	Samarbeid mellom ulike sektorer

Forankring og mandat

Mandat for tannhelsetjenestens folkehelsegruppe

Bakgrunn:

I Agder fylkeskommunes økonomiplan 2023-2026 er det et mål å styrke forebyggende arbeidet i samarbeid med kommunale samarbeidspartnere. Strategien 2021-2024 gir rammer for dette arbeidet.

- Dette skal skje gjennom regional utvikling og planlegging, forvaltnings tiltak som kan møte fylkets folkehelseutfordringer.
- Fylkeskommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utv. eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale
- Prinsippet om å fremme folkehelse i alle etater i kommunen, "helse for kommune, fylke og stat."

Overordnede mål:

Folkehelsegruppa skal bidra til at det helsefremmende- og det forebyggende innen de oppgaver og med de virkemidler fylkeskommunen er tillagt, her utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Plan for fremdrift og organisering av 50/50 tannpleierne

1 Innholdsfortegnelse

1	Innholdsfortegnelse.....	2
2	Bakgrunn.....	3
3	Satsingsområder og retning for arbeidet.....	4
3.1	Formålet med det utadrettede arbeidet i tannhelsetjenesten	4
3.2	Satsingsområder.....	5
3.3	Tiltak	6
3.4	Prioriteringer i 2025	8
4	Mål og måloppnåelse	9
4.2	Plan for gjennomføring av kunnskapsformidling	10
4.3	Milepælsplan.....	10
5	Praktisk gjennomføring	12
5.1	Videre informasjon	13
6	Referanser	14

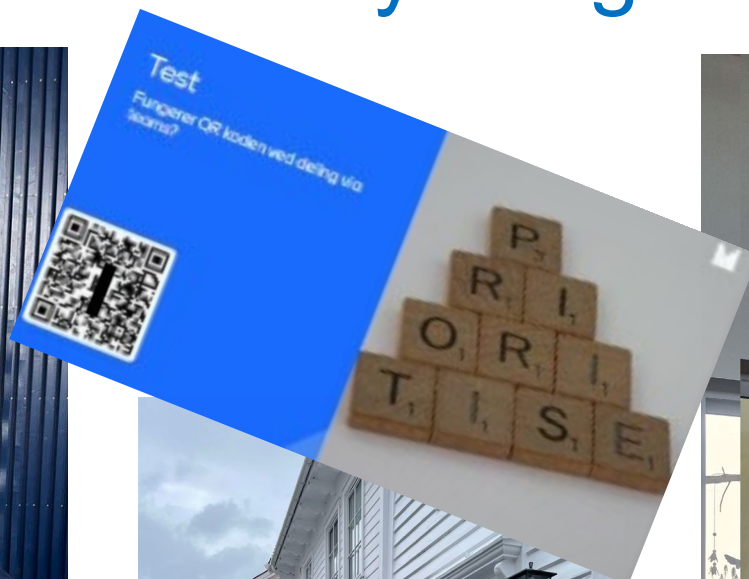

Strategi for den offentlige tannhelsetjenesten i Agder 2025-2028

Inn- og tannhelse

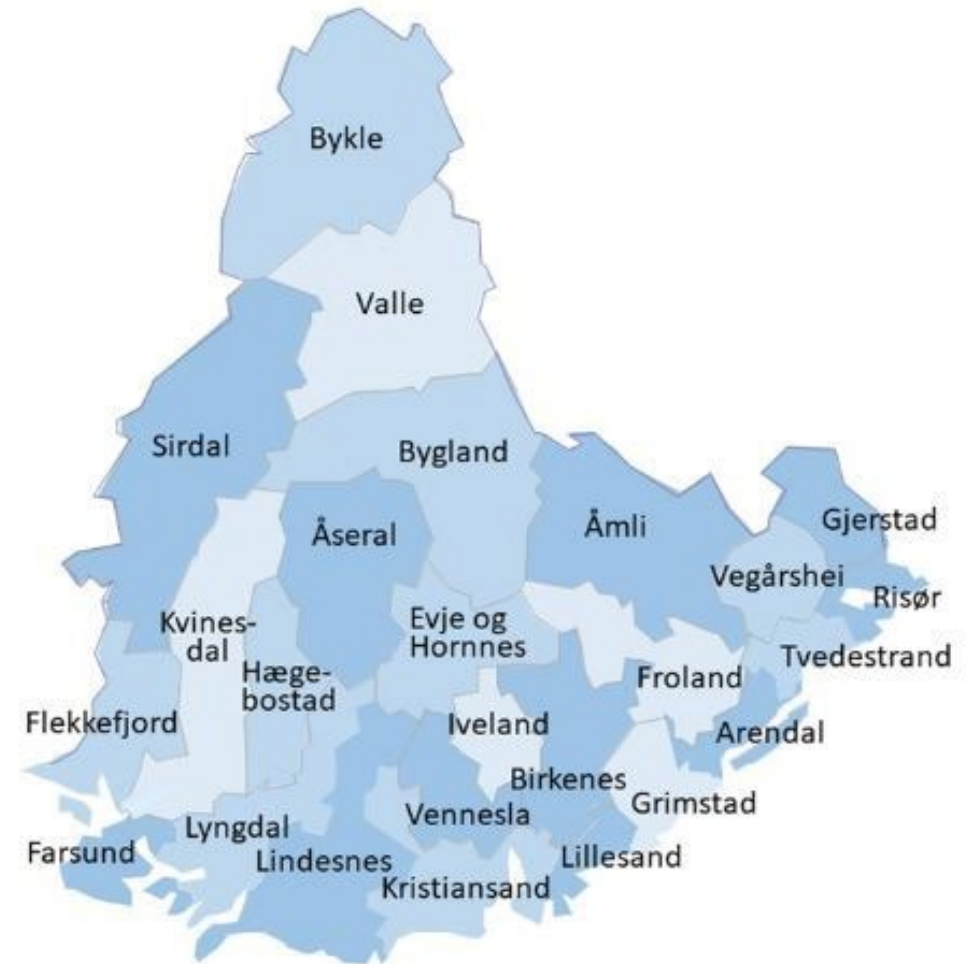

Kartlegging, behovsanalyse og evaluering

Samarbeid og nettverksbygging

- Samarbeidsavtaler med kommunene og interkommunalt barnevern
- 175 grunnskoler i Agder
- 18 videregående skoler
- Universitetet i Agder, campus Kristiansand og Grimstad
- 18 frisklivssentraler
- Flyktninghelsetjenesten

Kompetanseheving og faglig støtte

FOREDRAGSHOLDER

Sigrun Agøy Engum
Kommunikasjonsrådgiver

TANNPLEIERSAMLING 19. SEPTEMBER 2024

KOMMUNIKASJON

"Nøkkelen til å bli husket:
Kommunikasjon som treffer"

Foredraget til Sigrun handler om hvordan vi kan snakke med folk på en måte som faktisk treffer dem – ved å bruke et språk de forstår, på en måte de liker, og med et budskap de husker. Det handler om å få folk til å lytte og bry seg.

«Hvordan selge bedre tannhelse»

Foredraget til Camilla handler om tannpleiere, i den offentlige tannhelsetjenesten, kan lære noe fra teorier for markedsføring og bruke dette i utadrettet arbeid.

TANNPLEIERSAMLING 19. SEPTEMBER 2024

FOREDRAGSHOLDER

Øyvind Berdal
Kommunikasjonsrådgiver

Øyvind jobber til daglig som kommunikasjonsrådgiver i Agder fylkeskommune. Han har blant annet bakgrunn som rådgiver for politikk og kommunikasjon i Norsk Tannlege Forening.

TANNPLEIERSAMLING 12. JUNI 2025

TANNPLEIERSAMLING 12. JUNI 2025

AGENDA FOR DAGEN

08:30-09:00 Registrering, kaffe

09:00-09:15 Velkommen

09:15-10:00 Øyvind Berdal

10:00-10:15 Pause

10:15-11:00 Sidsel Strand

11:00- 11:10 Pause

11:10-11:25 Introduksjon gruppe

11:25- 12:00 Gruppearbeid

12:00-12:45 Lunsj

12:45-13:45 Gruppearbeid

13:45-14:15 Informasjon og a

FOREDRAGSHOLDER

FAGDAG TANNHELSETJENESTEN 6. NOVEMBER 2025

TEMA: VOLD, OVERGREP OG OMSORGSSVIKT

AGENDA FOR DAGEN

08:30 - 09:00 Registrering, kaffe, te og frukt

09:00 - 09:05 Velkommen

09:05 - 09:45 Siv Nina Sletten

09:45 - 10:00 Pause

10:00 - 10:45 Siv Nina Sletten

10:45 - 11:00 Pause

11:00 - 11:30 Nina Sletten

11:30-12:00 Spørsmål fra salen

12:00 - 13:00 Lunsj

13:00 - 13:45 Sanja Sapina

13:45 - 14:00 Pause

14:00 -14:45 Sanja Sapina

Avslutning og vel hjem!

FOREDRAGSHOLDER

Siv Nina Sletten
Rådgiver

Siv Nina leder programmet Trygg sammen mot vold og overgrep mot barn og unge i Kristiansand kommune. Hun har erfaring fra ulike deler av Kristiansand kommunens tjenesteområder og ved Statens barnehus i Agder politidistrikt. Nina har en master i psykisk helse, med oppgavetema barn og unge med skadelig seksuell atferd. Hun er klinisk sosionom i familierapi.

Fagdag tannhelsetjenesten 6. november 2025

FOREDRAGSHOLDER

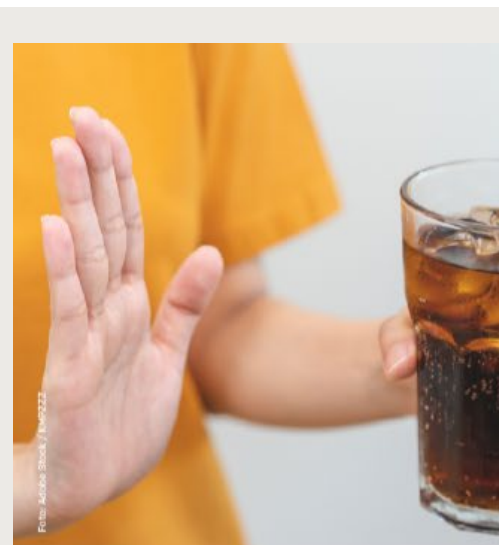
Sanja Sapina
Spesialist i pedodonti

Sanja har jobbet i AFK siden 2017. Hun har stor interesse for sammensatte problemstillinger knyttet til barns orale helse. Hun ble ferdig utdannet pedodontist våren 2024. Hun jobber som spesialist i pedodonti og er i tillegg tilknyttet Statens barnehus. Statens barnehus finnes i hvert politidistrikt, hvor det gjøres tilrettelagte avhør av barn og rettsmedisinske/odontologiske undersøkelser.

Tannhelsetjenesten
i Agder

Utvikling av undervisningsopplegg og materiell

Saft, brus og energidrikker, med og uten sukker, kan skade tennene.

Drick vann som tørstedrikk!

Tar du bilde?

Ikke ta bilde, film eller lydopptak av andre uten samtykke. Spør før du deler på sosiale medier. Det er lov å si nei.

Husk at barn også har et personvern.

Personvern er en grunnleggende rettighet. Vær ekstra varsom med hvilke bilder du tar og deler av barn her på tannklinikken. Er det til barnets beste?

Syreskalaen

Faregrense pH 4,5

s/energidrikk

kaffe

van

melk

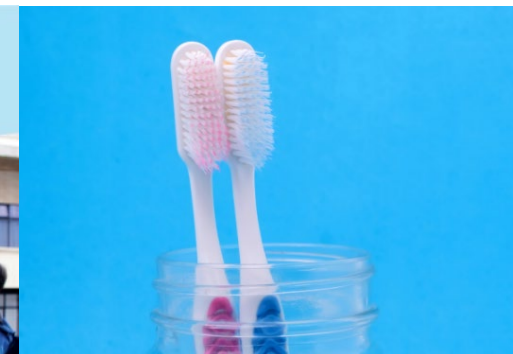
Råd og anbefalinger til god munn- og tannhelse finner du ved å skanne QR-koden.

Tannhelsetjenesten i Agder

Tannhelsetjenesten i Agder

Bruker du innfargingstabletter?

Tannhelsetjenesten i Agder

Råd og anbefalinger til god munn- og tannhelse

- ✓ Puss tennene grundig, ca. 2 minutter, morgen og kveld med en myk tannbørste og fluorertannkrem. Husk å pusse tunga.
- ✓ Unngå å skylle med vann etter tannpussen, da skyller du bort fluoren fra tannkremen.
- ✓ Hjelp barn opp til 10 års alder med å pusse tennene.

Flere råd og anbefalinger finner du på QR-koden:

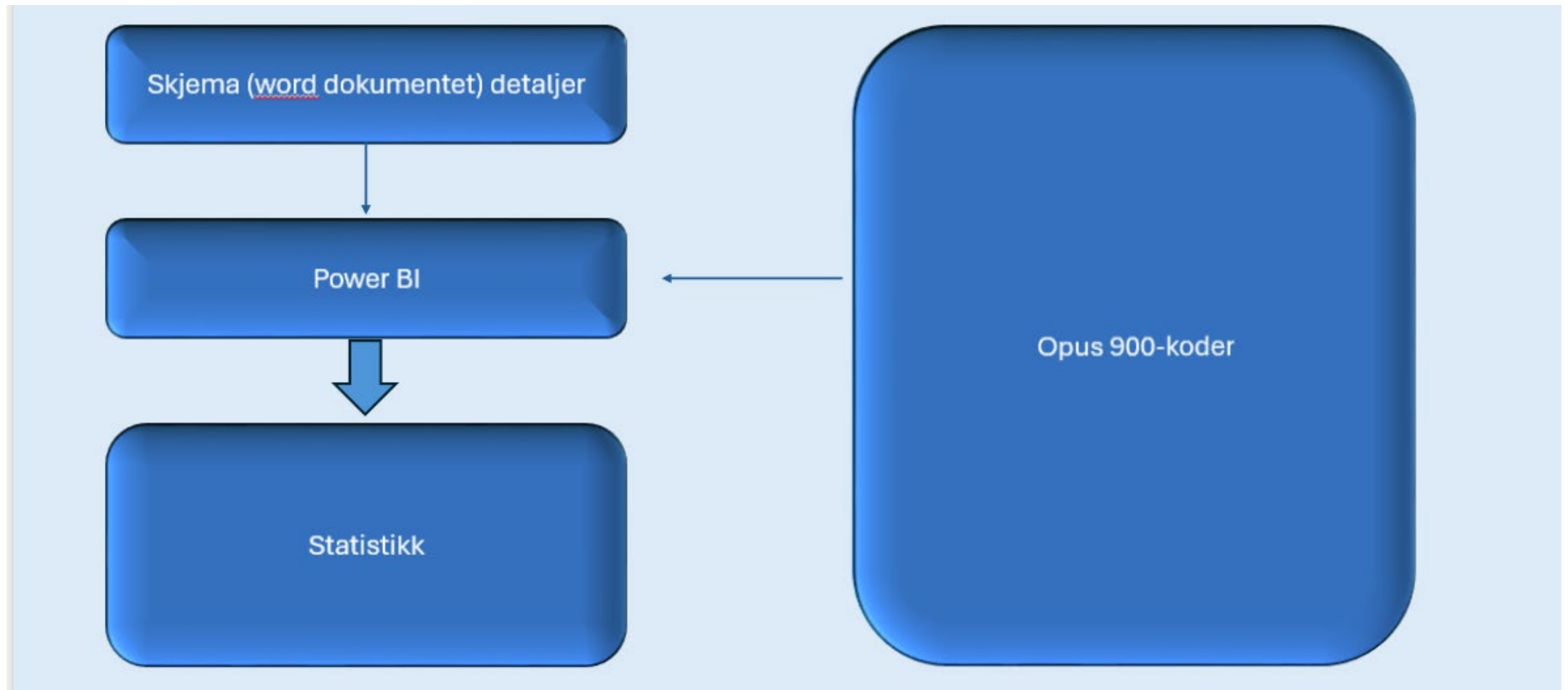
Tannhelsetjenesten i Agder

Implementering og videre samarbeid

- Årsplan for tannpleierne inn i kvalitetssystemet.
- Kontinuerlig evaluering etter alt vi gjør
- Kan ikke effektevaluere, men vi benytter summativ evaluering og formativ evaluering
 - «When the guest taste the soup»
 - «When the chef make the soup»
- Følger med på statistikk i OPUS

Statistikk

Erfaringer så langt

Hva fungerer bra?

- 50/50 teamet fungerer godt
- Gode tilbakemeldinger innad i gruppa
- Gode tilbakemeldinger fra tannpleierne i klinikkene
- Gode tilbakemeldinger fra road trippen
- Gode tilbakemeldinger etter samlingene

Hva er utfordrende?

- Folkehelse- bakenforliggende faktorer til uhelse, forståelse av hva dette er
- Helsefremming vs forebygging
- Utålmodighet
- Aksept for at tjenesteutvikling er langsiktig og tar tid
- Mange store omstillinger i tannhelsetjenesten som stjeler fokus
- Lederstøtte

Evaluering av arbeidet i 2025

Oppsummering

Vil forby energidrikk: – Sender feil signal

Tannpleierne krever forbud mot energidrikk i skolene. De ser at ungdommer med store synsskader på tennene...

Man sender helt feil signal dersom man selges energidrikk på skolene, mener tannpleierne Lenia Ljøstad Johansen (t.v.), Camilla Charlotte Vian Gulliksen og Silje Maria Trondahl Olsen. Foto: Kjartan Bjelland

Agder fylkeskommune foreslår å forby energidrikk i de videregående skolene. Foto: Heiko Junge / NTB

Agder vil forby energidrikk på videregående skoler

Agder fylkeskommune foreslår å forby energidrikk i de videregående skolene. Årsaken er at de ønsker å bedre kostholdet blant elevene.

Tannhelsetjenesten
i Agder

«50/50» - tannpleiere

Satsningsområde

- Tidlig innsats
- Aldersgruppen 0-18 år, deres foresatte og ansatte som møter aldersgruppen i sitt arbeid
- Spesielt fokus på 0-5 år og 12-18 år

Mål

- Hovedmål
- Kortsiktige mål
- Langsiktige mål

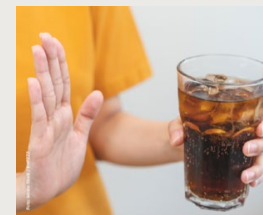

Hva har vi gjort hittil?

- Klinikkbesøk
- Utarbeidet undervisningsopplegg og informasjonsmateriell
- Årsplan
- Statistikk
- Nettside AFK
- Tannpleiersamlinger, fagdager – både digitalt og fysisk
- Nye samarbeidspartnere

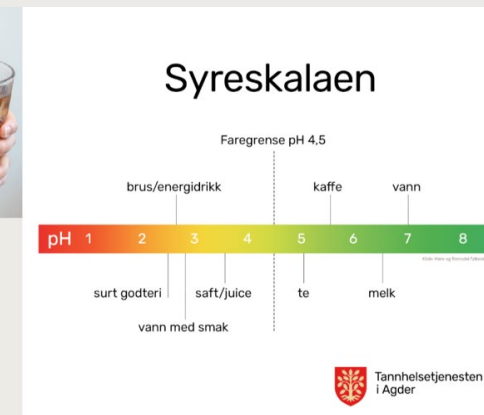

Råd og anbefalinger til god munn- og tannhelse finner du ved å skanne QR-koden.

Saft, brus og energidrikker, med og uten sukker, kan skade tennene.

Drick vann som tørstedrikk!

Erfaringer så langt

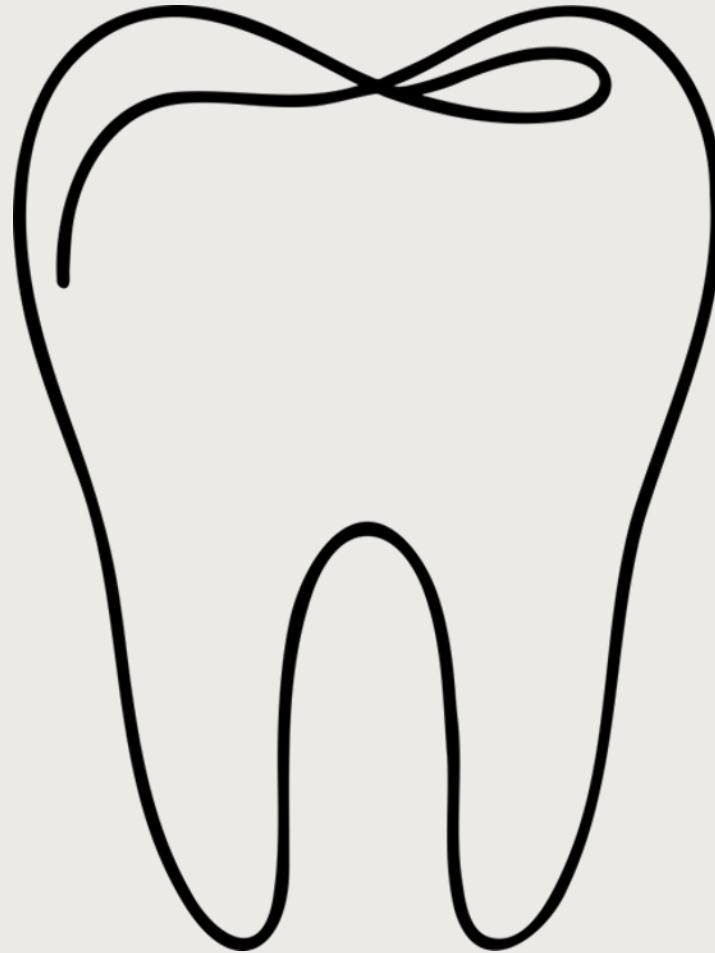
Hva er utfordrende?

- Flere hinder langs veien
- Ting tar tid
- Vi er avhengig av andre
- Møter motstand
- Omstillinger i tannhelsetjenesten
- Manglende samarbeid mellom fylkeskommunene og lite nasjonalt oralt materiell

Hva fungerer bra?

- Positiv respons fra tannpleiere og samarbeidspartnere
- Tydelig struktur, system, felles opplegg
- Alt er likt – mest mulig likt tilbud til befolkningen i Agder
- Årsplan
- Positivt: Konkret, generell, forståelig og enkelt budskap

Takk for oppmerksomheten!

Takk for oppmerksomheten